

مرکز مجرب از امام صادق علیه السلام

جواهر البلاغه

محسنات لفظية (٤)

جلسه ٨٢

استاد رفعتی

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

محسنات لفظية (السجع)

١- در سجع، آخر فقره‌ها ساکن است.

٢- بهترین نوع سجع به ترتیب: فقره‌ها باهم مساوی باشند. فقره دوم طولانی‌تر باشد. فقره سوم طولانی‌تر باشد.

٣- سجع زمانی زیباست که: مفرداتش، کلمات زیبایی باشد. الفاظ در خدمت معانی باشند. طبیعی و

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

محسنات لفظية (الموازنة – الترصيع)

موازنه: یعنی تساوی دو فقره در وزن، بدون تساوی در قافیه: و نمارق مصفوفة و زرابی مبثوثة.

ترصیع: یعنی هم‌وزنی الفاظ و هم‌قافیه یا شبیه هم بودن کلمه آخر: **إنَّ الأبرار لفي نعيم و إنَّ الفجار لفي جحيم.**

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

محسنات لفظية (التشريع)

مرکز مجرب از امام صادق علیه السلام

تشریح یعنی: یک بیت شعر، دو قافیه داشته باشد؛ که وقف روی هر کدام از آنها صحیح بوده و خللی در معنا ایجاد نمی‌کند: یاخاطب الدنيا الدنية إنها - شرک الردی و قرارة الأقدار

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

محسنات لفظية (لزوم مالا يلزم)

لزوم مالا يلزم یعنی: برای هم قافیه شدن دو کلمه، که تنها توافق یک حرف لازم است، حرف قبلی نیز موافق باشد: فأما اليتيم فلا تقهر و أما السائل فلا تنهر.

محسنات لفظية (ردّ العجز على الصدر)

الف- در نثر: دو لفظ یکسان یا متجانس یا شبیه هم، در اول و آخر فقره قرار گیرند: و تخشى الناس والله أحق أن تخشاه.

ب- در شعر: دو لفظ یکسان یا متجانس یا شبیه هم، یکی در آخر بیت و دیگری، یا در اول، یا در اثناء و یا در پایان مصراع اول آورده شود: سریع إلى إن العم يلطم وجهه - وليس إلى داعي الندى بسريع

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv